Oświadczenie złożone przez senatora Józefa Zająca na 64. posiedzeniu Senatu w dniu 27 lipca 2018 r.

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry

Szanowny Panie Ministrze!

Art. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. 2017.2186 z późn. zm.) określa zasady i tryb ujawniania informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa oraz treści tych dokumentów znajdujących się w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, a także tryb składania oraz oceny zgodności z prawdą oświadczeń dotyczących pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z tymi organami w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. Art. 4 wymienia osoby zobowiązane do złożenia oświadczeń lustracyjnych zgodnie z obowiązującym wzorem.

W ostatnich latach coraz częściej pojawiają się zapytania dotyczące zmiany przepisów tej ustawy. Ustawa nie przewiduje bowiem trybu umożliwiającego sprostowanie błędnie wypełnionego oświadczenia na wniosek osoby, która takie oświadczenie złożyła. Osoba, która złożyła błędnie wypełnione oświadczenie, nie ma ponadto możliwości wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania lustracyjnego, tak aby ostatecznie zweryfikować zgodność złożonego oświadczenia ze stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 cytowanej ustawy „wszczęcie postępowania lustracyjnego następuje, z zastrzeżeniem ust. 3–5 i art. 21c, na wniosek prokuratora Biura Lustracyjnego lub prokuratora oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej". Przepis art. 20 określa enumeratywnie katalog podmiotów uprawnionych do złożenia wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego, do których należą prokurator Biura Lustracyjnego lub prokurator oddziałowego biura lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej, osoba, która złożyła oświadczenie lustracyjne stwierdzające fakt jej pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi, a domaga się ustalenia, że jej praca, służba lub współpraca była wymuszona poprzez groźbę utraty życia lub zdrowia przez nią lub osoby jej najbliższe w rozumieniu kodeksu karnego, oraz osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy pełniła funkcję publiczną, o której mowa w art. 4, która została publicznie pomówiona o fakt pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. i złożyła oświadczenie lustracyjne.

Możliwości złożenia wniosku o wszczęcie postępowania lustracyjnego nie mają więc osoby, które np. w wyniku niedopatrzenia złożyły niepełne lub niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, a nie mogąc sprostować tego oświadczenia, pozbawione są także możliwości poddania się autolustracji.

Czy Ministerstwo Sprawiedliwości rozważa możliwość zmiany przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1994–1990 oraz treści tych dokumentów (Dz.U. 2017.2186 z późn. zm.) poprzez wprowadzenie trybu umożliwiającego sprostowanie błędnie wypełnionego oświadczenia lub też poszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do wystąpienia z wnioskiem o wszczęcie postępowania lustracyjnego przez sąd o osoby, które złożyły takie oświadczenie lustracyjne, bez wprowadzenia ograniczeń w tym zakresie?

Józef Zając